

Аналіз зовнішньої політики

Тема. Зовнішня політика країн Америки

Особливості зовнішньої політики США

Американська зовнішня політика — це унікальний сплав месіанського ідеалізму та жорсткого прагматизму. Для розуміння того, як США пройшли шлях від 13 колоній до глобального гегемона, варто розібрати ключові елементи їхньої стратегії.

1. Витоки стабільності та ідеологічний фундамент

Стабільність США базується на **системі стримувань і противаг** (checks and balances). Це запобігає монополізації влади та забезпечує спадкоємність курсу навіть при зміні президентів.

Винятковість (Exceptionalism): Переконавання, що США мають особливу місію у світі як "сяючий град на пагорбі".

Місіонерство та приречення (Manifest Destiny): Релігійно-ідеологічне обґрунтування розширення США. Спочатку це стосувалося експансії на Захід (до Тихого океану), а пізніше — поширення демократії в усьому світі.

Від Ізоляціонізму до Інтернаціоналізму

Історія США — це постійне коливання між двома полюсами:

Концепція	Сутність	Ключовий документ/етап
Ізоляціонізм	Уникнення "заплутуючих союзів" з Європою, зосередження на внутрішніх справах.	<i>Прощальне послання</i> Дж. Вашингтона (1796)
Нейтралітет	Відмова від участі у війнах між іншими державами при збереженні торгівлі.	Період до 1917 та 1941 років
Доктрина Монро	"Америка для американців". Заборона європейського втручання в Західну півкулю.	1823 рік
Інтернаціоналізм	Активна участь у світових справах, створення ООН, НАТО та Світового банку.	Після Другої світової війни

Інститути та механізми формування політики

Зовнішня політика США — це результат взаємодії багатьох гравців:

Президент: Визначає загальний вектор, є верховним головнокомандувачем.

Держдепартамент: Основний дипломатичний орган.

Рада національної безпеки (РНБ): Координує силові та дипломатичні відомства.

Конгрес: Контролює бюджет ("влада гаманця"), ратифікує договори та оголошує війну.

Розвідувальна спільнота (ЦРУ, АНБ): Забезпечує інформаційну базу.

Регіональні пріоритети та "Баланс сил"

США діють за принципом недопущення появи регіонального гегемона в Євразії, який міг би кинути виклик їхнім інтересам.

Європа: Наріжний камінь безпеки через НАТО. Пріоритет — єдність Заходу та стримування російської агресії.

Близький Схід: Контроль над енергоресурсами, боротьба з тероризмом та безпека Ізраїлю.

Азія (Pivot to Asia): Головний виклик ХХІ століття — стримування Китаю та захист союзників (Японія, Південна Корея, Тайвань).

Росія: Еволюціонувала в американській стратегії від "партнера" (90-ті) до "стратегічного суперника" та прямої загрози міжнародному порядку після 2014 та 2022 років.

. США та Україна: Еволюція відносин

Відносини пройшли шлях від сприйняття України крізь "російську призму" до визнання її ключовим форпостом демократії в Європі.

1990-ті: Фокус на ядерному роззброєнні (Будапештський меморандум).

2004–2013: Підтримка демократичних транзицій (Помаранчева революція).

Після 2014: Початок системної військової та політичної підтримки проти російської агресії.

Сучасність (2022–2026): Україна стала стратегічним партнером №1 у сфері безпеки в Європі. США виступають лідером "Рамштайну" та основним донором допомоги.

6. Стратегії національної безпеки XXI ст.

Сучасні стратегії США базуються на "інтегрованому стримуванні": Поєднання військової сили, економічного тиску (санкцій) та технологічної переваги.

Зміцнення мережі союзників (AUKUS, QUAD).

Боротьба за лідерство в галузі штучного інтелекту та напівпровідників.

Перспективи глобального лідерства: США залишаються єдиною державою з глобальним охопленням, проте переходять від "однополярного моменту" до складної мережевої дипломатії, де важливу роль відіграють партнерства.

Тож чим відрізняються підходи головних партій США (що особливо актуально в контексті виборчих циклів) та як еволюціонували основні доктрини від Холодної війни до сьогодні.

1. Республіканці vs Демократи: Порівняння підходів

Хоча цілі національної безпеки США часто збігаються (наприклад, стримування Китаю), методи їх досягнення суттєво різняться.

Параметр	Республіканці (GOP)	Демократи
Ключове гасло	"Мир через силу" (Peace through Strength)	"Розумна сила" (Smart Power)
Стиль	Односторонність (Unilateralism). Пріоритет національних інтересів над альянсами.	Багатосторонність (Multilateralism). Акцент на коаліції та міжнародні інституції.
Інструменти	Військова міць, жорсткі санкції, енергетичне домінування.	Дипломатія, м'яка сила, кліматична політика, права людини.
Торгівля	Протекціонізм (особливо в стилі Трампа), перегляд вигідності угод.	Глобалізм, але з акцентом на соціальні та екологічні стандарти.
Україна	Підтримка є, але з жорстким вимогою аудиту та акцентом на наданні зброї, а не бюджетної допомоги.	Активна фінансова та політична інтеграція, розбудова демократичних інституцій.

Еволюція ключових доктрин США (XX – XXI ст.)

Розуміння цих доктрин пояснює, чому Америка діє саме так у критичні моменти історії:

Доктрина Трумена (1947): Початок політики стримування (**containment**) комунізму. США взяли на себе роль світового поліцейського.

Доктрина Ніксона (1969): "Детант" (розрядка). США почали залучати союзників до розділення тягаря оборони (актуально і сьогодні в НАТО).

Доктрина Рейгана (1980-ті): Прямий тиск на "імперію зла" (СРСР). Поєднання гонки озброєнь та підтримки антикомуністичних рухів.

Доктрина Буша-молодшого (2002): Превентивні удари. Право США атакувати першими, якщо є загроза тероризму або ЗМУ (Ірак, Афганістан).

Доктрина Байдена (2021–2026): "Інтегроване стримування". США не воюють поодинці. Використання технологій, кіберпростору та економічної солідарності союзників проти автократій (Китай, РФ).

3. Сучасний конфлікт ідеалів та інтересів

Це одна з найскладніших тем. США часто опиняються перед дилемою:

Ідеали: Просування демократії та прав людини.

Інтереси: Стабільність постачання нафти або безпека регіону.

Приклад: США критикують Саудівську Аравію за порушення прав людини (ідеал), але продовжують з нею стратегічне партнерство для протидії Ірану та контролю цін на нафту (інтерес).

Зовнішня політика Канади

1. Концепція "Середньої держави" та три вектори

Зовнішня політика Канади історично тримається на трьох "китах", які часто конфліктують між собою:

Атлантизм: Тісні зв'язки з Великою Британією та Європою (історичне коріння та НАТО).

Континенталізм: Глибока економічна та безпекова інтеграція зі США (Північноамериканська зона вільної торгівлі — USMCA/NAFTA, NORAD).

Канадизація: Пошук власного, незалежного від США курсу, акцент на миротворчості, гуманітарній діяльності та багатосторонній дипломатії.

2. Канадський федералізм та зовнішня політика

Канада — це децентралізована федерація, що накладає відбиток на дипломатію:

Проблема Квебеку: Провінція Квебек має власне представництво у франкофонних організаціях (La Francophonie). Це змушує Оттаву балансувати між англо- та франкофонними векторами, щоб уникнути сепаратизму.

Роль провінцій: Провінції мають значний вплив на транскордонну торгівлю та екологічні угоди, що іноді створює тертя між федеральним урядом та місцевою владою (наприклад, щодо енергетики Альберти).

3. Відносини Канада – США: «В одному ліжку зі слоном»

Екс-прем'єр П'єр Трюдо колись порівняв сусідство зі США з перебуванням у ліжку зі слоном: "навіть якщо звір дружній, ти відчуваєш кожен його рух".

Економіка: Понад 75% канадського експорту йде до США.

Безпека: Спільне командування аерокосмічною обороною (NORAD).

Проблеми: Торговельні суперечки (ліс, молочна продукція), екологічні стандарти та питання суверенітету в Арктиці.

4. Канада та Україна: Особливі відносини

Україна займає одне з пріоритетних місць у канадській стратегії завдяки потужній українській діаспорі (понад 1.3 млн осіб), яка є реальним внутрішньополітичним чинником.

Визнання незалежності: Канада була першою західною державою, яка визнала незалежність України (2 грудня 1991 р.).

Військова підтримка: Операція UNIFIER (навчання ЗСУ) та масштабна військова допомога після 2022 року.

Економіка: Угода про вільну торгівлю (CUFTA), яка постійно розширюється.

5. Гуманітарний вектор та миротворчість

Канада традиційно вважається "совістю Заходу":

Миротворчість: Лестер Пірсон (отримав Нобелівську премію за ідею миротворчих сил ООН під час Суецької кризи).

М'яка сила: Акцент на правах людини, гендерній рівності та глобальному здоров'ї.

Арктика: Канада активно просуває мирне освоєння Півночі, але змушена мілітаризувати регіон через претензії РФ.

Сфера	США	Канада
Військова роль	Глобальний гегемон	Миротворець / Коаліційний партнер
Дипломатичний стиль	Тверда сила (Hard Power)	Багатосторонність (Multilateralism)
Пріоритет в ООН	Рада Безпеки	Генеральна Асамблея, гуманітарні місії
Відносини з РФ	Пряме стратегічне стримування	Ріст напруженості через Арктику та Україну

Порівняльна таблиця: Канада vs США у світовій політиці

1. Вплив української діаспори на зовнішню політику Канади

Українська громада в Канаді — це не просто культурне об'єднання, а потужна **рушійна сила зовнішньої політики**.

Етнічний фактор: Понад 1,3 мільйона канадців мають українське коріння, що робить їх вагомим електоратом, на який зважають усі політичні партії Канади.

Механізм лобізму: Конгрес Українців Канади (КУК) діє як професійна лобістська структура, що консультує уряд щодо санкцій проти РФ та обсягів військової допомоги Україні.

Спадкоємність курсу: Саме під тиском діаспори Канада історично першою визнала незалежність України у 1991 році та стабільно підтримує політику "відкритих дверей" НАТО для Києва.

Персоналії: Наявність етнічних українців на найвищих державних посадах (наприклад, Христя Фріланд) підсилює "український голос" у канадському уряді.

2. Арктичний вектор: Конфлікт інтересів та безпека

Географічне розташування Канади визначає її роль у глобальній політиці через контроль над Арктикою.

Суверенітет та Північно-Західний прохід: Канада вважає ці води своїми внутрішніми, тоді як США та інші країни наполягають на їхньому міжнародному статусі.

Загроза з боку РФ: Еволюція відносин з Росією пройшла шлях від співпраці в Арктичній раді до гострого суперництва через мілітаризацію північних кордонів Росією.

Військовий аспект: У межах модернізації NORAD (спільно зі США) Канада інвестує мільярди доларів у системи спостереження та аеродроми на Крайній Півночі для стримування потенційних загроз.

3. Специфіка канадсько-американських відносин у 2026 році

Взаємовідносини Канади та США залишаються прикладом найглибшої інтеграції, але з певними нюансами:

Питання	Позиція Канади	Позиція США
Енергетика	Прагнення експортувати ресурси та розвивати "зелену" енергію.	Баланс між імпортом з Канади та розвитком власного видобутку.
Оборона	Акцент на багатосторонніх операціях та миротворчості.	Вимога до Канади збільшити витрати на оборону до 2% ВВП.
Арктика	Захист екології та прав корінних народів (інуїтів).	Забезпечення свободи судноплавства та військова присутність.

Зовнішня політика Канади: Між Континенталізмом та Глобальним Лідерством

Концептуальні основи: Перехід від домініону до «середньої держави» (Middle Power), що балансує між атлантизмом (зв'язок з Європою), континенталізмом (інтеграція зі США) та канадизацією (пошук власного курсу).

Чинники формування: Канадський федералізм (вплив провінцій та Квебеку), географічне розташування (Арктичний вектор) та етнічний дуалізм (англо- та франкоканадці).

Відносини зі США та НАФТА/CUSMA: Найглибша економічна та безпекова інтеграція у світі (система NORAD), попри періодичні торговельні суперечки та питання суверенітету в Арктиці.

Український вектор: Пріоритетність відносин через вплив потужної української діаспори; Канада як лідер підтримки суверенітету та євроатлантичної інтеграції України.

Глобальна роль: «Конструктивний курс» в ООН, НАТО та ОБСЄ; акцент на миротворчості, гуманітарній діяльності (права людини) та обмеженні озброєнь.

Регіональні пріоритети: Диверсифікація зв'язків через активність у країнах Азії, Латинської Америки та Африки (феміністична політика допомоги).

Становлення та розвиток зовнішньої політики країн Латинської Америки

Зовнішня політика країн Латинської Америки: від колоніалізму до суб'єктності

Історична ретроспектива: Трансформація від доколумбових цивілізацій та європейської колонізації до запеклих війн за незалежність і утворення самостійних держав у XIX ст..

Регіональні лідери та їхні стратегії:

Бразилія: Прагнення до глобального лідерства, активність у БРІКС та посилення впливу в Південній півкулі.

Аргентина: Специфіка дипломатії, що балансує між регіональною інтеграцією (МЕРКОСУР) та відносинами з позарегіональними центрами сили.

Мексика: Поєднання стратегічного партнерства з США в межах CUSMA/USMCA із зусиллями щодо збереження лідерства в іспаномовному світі.

Альтернативні моделі розвитку: Радикальна зовнішньополітична стратегія **Венесуели** (антиглобалізм) та прагматичний, орієнтований на відкриті ринки курс **Чилі**.

Сучасні виклики: Боротьба за економічну незалежність, подолання наслідків неокolonіалізму, участь у процесах латиноамериканської інтеграції та розв'язання територіальних суперечок.

Країни та залежні території Північної та Центральної Америки

Країна чи територія	Площа (км ²) ^[23]	Населення (оцінка 2008) ^[24]	Щільність населення (на км ²)	Столиця
Північна Америка^[ком. 1]				
 Бермудські Острови (Велика Британія)	54	65 000	1203.7	Гамільтон
 Гренландія (Данія)	2 166 086	57 000	0.026	Нуук
 Канада	9 984 670	33 573 000	3.4	Оттава
 Мексика	1 964 375	112 322 757	57.1	Мехіко
 Сен-П'єр і Мікелон (Франція)	242	6000	24.8	Сен-П'єр
 США ^[ком. 2]	9 629 091	311 630 000	32.7	Вашингтон
Центральна Америка				
 Беліз	22 966	307 000	13.4	Бельмопан
 Гватемала	108 889	14 027 000	128.8	Гватемала
 Гондурас	112 492	7 466 000	66.4	Тегусігальпа
 Коста-Рика	51 100	4 579 000	89.6	Сан-Хосе
 Нікарагуа	130 373	5 743 000	44.1	Манагуа
 Панама ^{[25][ком. 3]}	75 417	3 454 000	45.8	Панама
 Сальвадор	21 041	6 163 000	293.0	Сан Сальвадор

Країни та залежні території Карибського моря

Карибське море				
 Американські Віргінські Острови (США)	347	110 000	317.0	Шарлотта-Амалія
 Ангілья (Велика Британія)	91	15 000	164.8	Валлі
 Антигуа і Барбуда	442	88 000	199.1	Сент-Джонс
 Аруба (Нідерланди)	180	107 000	594.4	Ораньєстад
 Багамські Острови ^[ком. 4]	13 943	342 000	24.5	Нассау
 Барбадос	430	256 000	595.3	Бриджтаун
 Бонайре (Нідерланди)	294	12 093 ^[28]	41.1	Кралендейк
 Британські Віргінські Острови (Велика Британія)	151	23 000	152.3	Род-Таун
 Гаїті	27 750	10 033 000	361.5	Порт-о-Пренс
 Гваделупа (Франція)	1628	401 784 ^[27]	246.7	Бас-Тер
 Гренада	344	104 000	302.3	Сент-Джорджес
 Домініка	751	67 000	89.2	Розо
 Домініканська Республіка	48 671	10 090 000	207.3	Санто-Домінго
 Кайманові Острови (Велика Британія)	264	56 000	212.1	Джорджтаун
 Куба	109 886	11 204 000	102.0	Гавана

Країни та залежні території Карибського моря

 Кюрасао (Нідерланди)	444	140 794 ^[26]	317.1	Віллемстад
 Мартиніка (Франція)	1128	397 693 ^[28]	352.6	Фор-де-Франс
 Монтсеррат (Велика Британія)	102	6000	58.8	Плімут; Брейдс ^[ком. 5]
 Острови Теркс і Кайкос ^[ком. 6] (Велика Британія)	948	33 000	34.8	Кокберн-Таун
 Пуерто-Рико (США)	8870	3 982 000	448.9	Сан-Хуан
 Саба (Нідерланди)	13	1537 ^[26]	118.2	Боттом
 Сен-Бартельмі (Франція)	21 ^[29]	7448 ^[30]	354.7	Густавія
 Сент-Кіттс і Невіс	261	52 000	199.2	Бастер
 Сент-Люсія	539	172 000	319.1	Кастрі
 Сен-Мартен (Франція)	54 ^[29]	29 820 ^[30]	552.2	Маріго
 Сент-Вінсент і Гренадини	389	109 000	280.2	Кінгстаун
 Сінт-Естатіус (Нідерланди)	21	2739 ^[26]	130.4	Ораньєстад
 Сінт-Мартен (Нідерланди)	34	40 009 ^[26]	1176.7	Філіпсбург
 Тринідад і Тобаго ^[25]	5130	1 339 000	261.0	Порт-оф-Спейн
 Ямайка	10 991	2 719 000	247.4	Кінгстон

Країни Південної Америки

Країни та території	Площа (км ²)	населення на 10 січня 2014	Щільність населення (на км ²)
 Аргентина	2 766 890	40 677 348	14,3
 Болівія	1 098 580	8 857 870	8,1
 Бразилія	8 514 877	191 908 598	22,0
 Венесуела	912 050	26 414 815	27,8
 Гаяна	214 970	770 794	3,6
 Колумбія	1 138 910	45 013 674	37,7
 Парагвай	406 750	6 347 884	15,6
 Перу	1 285 220	27 925 628	21,7
 Суринам	163 270	438 144	2,7
 Уругвай	176 220	3 477 778	19,4
 Фолклендські Острови	12 173	2 967	0,24
 Французька Гвіана (Франція)	91 000	209 000	2,1
 Чилі	756 950	16 454 143	21,1
 Еквадор	283 560	13 927 650	47,1
 Південна Джорджія та Південні Сандвічеві Острови ^[6]	3 093	20	0
Всього	17 824 513	382 426 293	21,5

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Основними принципами зовнішньої політики США є «будівництво безпечного світу» і «поширення демократії на користь американського народу та міжнародної спільноти».

США

- мають військову перевагу в світі;
- будують та підтримують розгалужену мережу союзників (наприкладі НАТО, двосторонніх альянсів та іноземних військових баз США);
- інтегрують інші держави в створені США міжнародні установи (такі як МВФ, СОТ/ГАТТ і Світовий банк);
- обмежують поширення ядерної зброї

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Зовнішня політика США має низку **цілей**, але основні поміж них три:

- захист безпеки країни;
- сприяння процвітанню країни;
- створення кращого світу.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Захист безпеки країни

СТРИМУВАННЯ - політика, спрямована на обмеження політичної та військової експансії ворожих держав.

ЗАЛЯКУВАННЯ - розвиток й утримання військової могутності, щоби відбити бажання нападати.

ПРЕВЕНТИВНА ВІЙНА - політика завдання удару першим, якщо існують побоювання, що іноземна держава замислила ворожі дії.

УМИРОТВОРЕННЯ - намагання уникнути війни, йдучи на поступки ворожій стороні.

НАЦІОНАЛЬНІ ДЕРЖАВИ - країна з урядом і кордонами, визнаними іншими національними державами.

Від Трампа до Байдена –

від «Америка понад усе» до «Америка повертається»

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Сприяння процвітанню країни

Міжнародна економічна політика Сполучених Штатів спрямована на розширення можливостей працевлаштування всередині країни, збереження доступу до іноземних джерел енергії за розумною ціною, сприяння іноземним інвестиціям у Сполучені Штати та зниження цін на товари та послуги для американців. Основним інструментом для досягнення багатьох із цих цілей є торговельна політика, спрямована на промоцію американських товарів і послуг за кордоном. Вона спирається на складну систему договорів, мит та інших механізмів формування політики.

Статус країни найбільшого сприяння – статус, що його США дають торговельному партнеру, пропонуючи йому нижчі митні тарифи, ніж усім іншим партнерам.

СОТ – міжнародна організація, що сприяє вільній торгівлі.

НАФТА – угода між США, Канадою і Мексикою про зниження або ліквідацію мит.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Створення кращого світу

Міжнародна гуманітарна допомога

США є основним джерелом фінансування міжнародних гуманітарних заходів. Проте на заходи з охорони навколишнього середовища, захист прав людини та миротворчу діяльність США витрачають відносно мало на тлі мільярдів, які щорічно йдуть на політику безпеки, і сотні мільйонів, які вкладають у торговельну політику. Лунають закиди, що в Америці хибні пріоритети, адже на ведення війни вона витрачає набагато більше, ніж на захист прав людини та світового довкілля. Попри все, зовнішньополітична діяльність США таки в багатьох аспектах спрямована на те, щоб зробити світ кращим.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

ФОРМУВАННЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ

Внутрішню політику США формують державні інститути, на неї впливають групи інтересів, політичні рухи й навіть ЗМІ.

Головними архітекторами зовнішньої політики США є президент і його головні радники. Однак Конгрес, бюрократичний апарат, суди, політичні партії, групи інтересів, галузеві асоціації також відіграють важливу роль. Допомагають формувати зовнішню політику й експерти в різних університетах і аналітичних центрах, які популяризують нові ідеї та готові працювати на важливих посадах, якщо виникнуть вакансії.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Таблиця 1. Основні зовнішньополітичні положення конституції

	ПОВНОВАЖЕННЯ	
	ПРЕЗИДЕНТ	КОНГРЕС
Військова влада	Головнокомандувач збройних сил	Забезпечує спільну оборону; оголошує війну
Договори	Веде перемовини щодо договорів	Ратифікує договори двома третинами голосів (Сенат)
Призначення	Висуває кандидатури на високі державні посади	Затверджує призначенців президента (Сенат)
Зовнішня торгівля	Не має явних повноважень, але має повноваження вести переговори щодо договорів і здійснювати	Має явні повноваження «регулювати зовнішню торгівлю»
Загальні повноваження призначення	Виконавча влада; вето	Законодавча влада; повноваження щодо фінансування; нагляд і розслідування

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Зовнішня політика Сполучених Штатів Америки визначається Президентом та здійснюється Державним департаментом на чолі з Державним секретарем.

Місія Державного департаменту США: «захищати та сприяти безпеці, процвітанню та демократичним цінностям США, формувати міжнародне середовище, в якому всі американці можуть процвітати».

1.1. Особливості зовнішньої політики США

*Спільний стратегічний план Державного департаменту та **Агентства США з міжнародного розвитку (USAID)** на 2022-2026 фінансовий рік* визначає бачення та напрямки для обох організацій, а також представляє, як Департамент та **USAID** здійснюватимуть зовнішню політику США та допомогу розвитку:

ЦІЛЬ 1: Відновити лідерство США та мобілізувати коаліції для вирішення глобальних викликів, які мають найбільший вплив на безпеку та добробут американців.

ЦІЛЬ 2: Сприяти глобальному процвітанню та формувати міжнародне середовище, в якому Сполучені Штати можуть процвітати.

ЦІЛЬ 3: Зміцнювати демократичні інститути, підтримувати загальнолюдські цінності та заохочувати людську гідність.

ЦІЛЬ 4: Відродження дипломатичної робочої сили та інституцій у сфері розвитку.

ЦІЛЬ 5: Обслуговувати громадян США в усьому світі та сприяти безпечним міжнародним подорожам.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Питання зовнішньої політики Сполучених Штатів Америки

Боротьба з корупцією та прозорість

Кіберпроблеми

Права людини та демократія

Контроль над озброєннями та
нерозповсюдження

Знешкодження дезінформації

Торгівля людьми

Клімат і навколишнє середовище

Економічне процвітання та торгова
політика

Океан і полярні справи

Кліматична криза

Енергія

Наука, технології та інновації

Боротьба з наркотиками та
злочинністю

Глобальне здоров'я

Договори та міжнародні угоди

Протидія тероризму

Глобальні жіночі проблеми

Об'єднані з Україною

Відповідь на COVID-19 і одужання

Притягнення Росії та Білорусі до
відповідальності

1.1. Особливості зовнішньої політики США

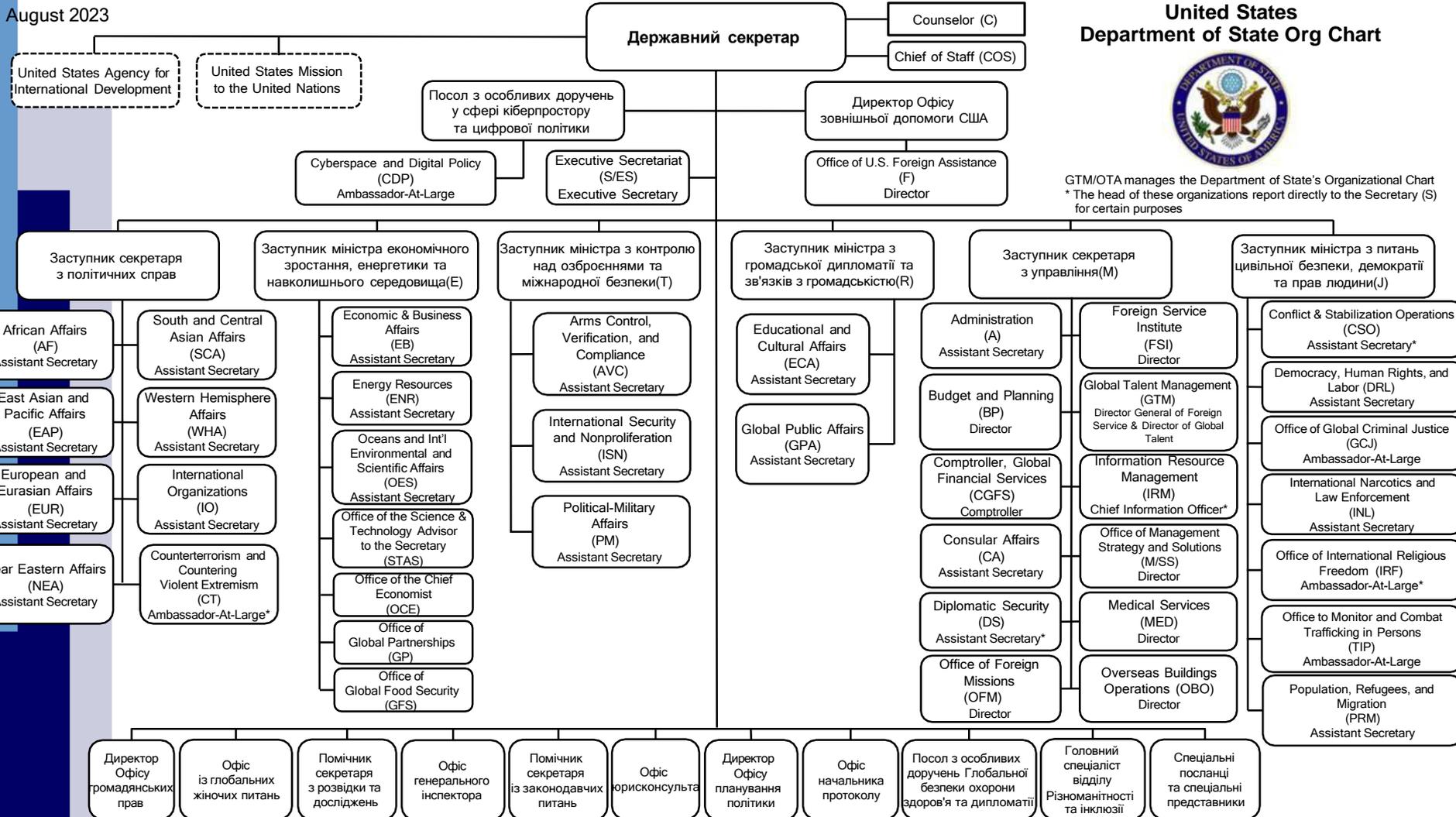
Організаційна структура Державного департаменту США

August 2023

United States
Department of State Org Chart

GTM/OTA manages the Department of State's Organizational Chart
* The head of these organizations report directly to the Secretary (S) for certain purposes

1.1. Особливості зовнішньої політики США

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР
Ентоні Дж. Блінкен

Ентоні Дж. Блінкен склав присягу як 71-й державний секретар США 26 січня 2021 року.

Державний секретар, який призначається президентом за порадою та згодою сенату, є головним радником президента із закордонних справ. Міністр здійснює зовнішню політику Президента через Державний департамент, який включає МЗС, Державну службу та Агентство США з міжнародного розвитку.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Марко-Антоніо Рубіо (англ. Marco Antonio Rubio; нар. 28 травня 1971, Маямі)

американський політик, **чинний держсекретар США**, сенатор США від штату Флорида (2011—2025). Член Республіканської партії.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XVIII століття

Зовнішньополітичні цілі: дотримання добросовісності та справедливості по відношенню до всіх націй і плекання миру та злагоди з усіма, виключаючи як «закоренілу антипатію до окремих націй, так і пристрасну прихильність до інших», «уникати постійних союзів з будь-якими частинами світу», і торгівля з усіма націями.

Балансування відносин з Великобританією (партія федералістів) та Францією (демократично-республіканська партія).

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XIX століття

Американська зовнішня політика була здебільшого миролюбною і відзначалася постійним розширенням зовнішньої торгівлі.

У 1820-х роках **доктрина Монро** була створена як основна зовнішньополітична доктрина Сполучених Штатів, утверджуючи Латинську Америку як американську сферу впливу та відкидаючи європейську колонізацію в регіоні.

Принципи доктрини: поділ на сфери впливу Америки та Європи; неколонізація; неінтервенція.

З доктриною Монро рахувався весь світ, вона стала ідеологічною основою нового політичного порядку для решти територій Америки та змінила роль Європи в Західній півкулі

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XIX століття

1830-ті та 1840-ті роки - посилення конфлікту з Мексикою, посиленого анексією Техасу та кульмінація в мексикансько-американській війні в 1846 році.

Відносини з Великобританією - напружені внаслідок прикордонних конфліктів, доки вони не були вирішені Договором Вебстера-Ешбертона в 1842 році.

Експедиція Перрі 1853 року призвела до встановлення відносин Японії зі Сполученими Штатами.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XX століття

Сполучені Штати увійшли в XX століття як нова держава з колоніями в Карибському і Тихому океанах.

Після здобуття Панамою незалежності Сполучені Штати та Панама домовилися про будівництво Панамського каналу, під час якого зона Панамського каналу перейшла під американську юрисдикцію.

Сполучені Штати також запровадили політику відкритих дверей у відносинах з Китаєм.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XX століття (Перша світова війна)

США не приєдналися до Ліги націй. Діючи поза Лігою, вона стала домінуючим гравцем у дипломатичних справах.

У 1920-х роках Сполучені Штати дотримувалися незалежного курсу та досягли успіху в програмі роззброєння військово-морського флоту та відновлення німецької економіки.

Нью-Йорк став фінансовою столицею світу, але крах Уолл-стріт 1929 року вкинув західний індустріальний світ у Велику депресію.

Американська торговельна політика спиралася на високі тарифи за республіканців і взаємні торговельні угоди за демократів, але в будь-якому випадку експорт був на дуже низькому рівні в 1930-х роках

Після Першої світової війни Сполучені Штати знову опинилися в ізоляції від світових подій.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XX століття (Друга світова війна)

Сполучені Штати дотримувалися *ізоляціоністської зовнішньої політики з 1932 по 1938 рік*, але ця позиція була піддана сумніву через початок Другої світової війни в 1939 році.

Франклін Д. Рузвельт виступав за сильну підтримку союзників – демократія шляхом забезпечення військової техніки без вступу у війну.

Після нападу на Перл-Харбор Сполучені Штати приєдналися до союзників як учасники бойових дій у Другій світовій війні.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XX століття (Друга світова війна)

Кульмінацією Другої світової війни стала поразка нацистської Німеччини та скидання атомних бомб на Хіросіму та Нагасакі.

У період після Другої світової війни Сполучені Штати стали світовим лідером, що вимагало зусиль Сполучених Штатів для впровадження ліберальної демократії в усьому світі

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XX століття (Холодна війна)

Під час холодної війни утворилися два широкі табори: одну сторону очолювали США, а іншу – Радянський Союз. Сполучені Штати розширили свій вплив у роки після Другої світової війни, запровадивши *план Маршалла* для підтримки процесу реконструкції в європейських країнах і намагаючись боротися з комунізмом шляхом стримування.

Радянський Союз і Сполучені Штати не вступали в прямий конфлікт, а скоріше підтримували невеликих проксі, які протистояли один одному.

У 1991 році Радянський Союз розпався на окремі країни, і холодна війна формально завершилася, оскільки Сполучені Штати надали окреме дипломатичне визнання Російській Федерації та іншим колишнім радянським державам.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XXI століття

Після закінчення холодної війни Сполучені Штати увійшли в XXI століття як єдина наддержава, хоча цей статус оскаржували Китай, Індія, Росія та Європейський Союз.

Теракти 11 вересня 2001 року – Америка оголосила «війну з терором».

2001 р. США вторглися в Афганістан, 2003 р. - в Ірак, наголошуючи на розбудові нації та нейтралізації терористичних загроз на Близькому Сході. У 2011 році Сполучені Штати очолили інтервенцію НАТО в Лівії. В 2014 році Ісламська держава стала великою ворожою силою на Близькому Сході, і Сполучені Штати очолили військову інтервенцію в Іраку та Сирії для боротьби з нею.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XXI століття

Сполучені Штати завершили свої війни на Великому Близькому Сході , вийшовши з Афганістану в 2021 році.

На відміну від адміністрації Трампа, яка більше стурбована стримуванням впливу Китаю, зовнішня політика адміністрації Байдена-Гарріса змінилася на посилення уваги до Росії після спроби російського втручання у вибори в 2016 році та розвитку російсько-української війни.

На початку 2023 року, коли Китай став посередником у довгоочікуваному примиренні відносин між Саудівською Аравією та Іраном, США опинилися осторонь політичних подій на Близькому Сході

1.1. Особливості зовнішньої політики США

XXI століття

Іран та інші великі держави, такі як Індія, а також арабські країни не вжили жодних економічних санкцій, накладених на Росію, а навпаки, розширили свої економічні та стратегічні альянси з Росією чи Китаєм.

Оскільки Китай зосереджується головним чином на глобальному розширенні своєї економіки, Росія змогла зберегти свій військовий та енергетичний вплив не лише в Азії, а й в Африці та Південній Америці. Що стосується Близького Сходу, то торгівля цих країн із Китаєм утричі перевищує торгівлю зі США.

У той час як США все ще зберігають своє моральне домінування, виступаючи за ліберальні демократії, їхня зовнішня політика дедалі більше відзначається слабкістю та невдачами в продовженні захисту свого іміджу експортера миру та процвітання.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Іноземна допомога

Іноземна допомога є основним компонентом бюджету Державного департаменту з міжнародних справ, і допомога вважається важливим інструментом зовнішньої політики США.

Існує *чотири основні категорії невійськової іноземної допомоги*: двостороння допомога розвитку, економічна допомога на підтримку політичних цілей США та цілей безпеки, гуманітарна допомога та багатосторонні економічні внески (наприклад, внески до Світового банку та Міжнародного валютного фонду).

Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) керує більшою частиною двосторонньої економічної допомоги, тоді як Міністерство фінансів займається більшістю багатосторонньої допомоги.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Іноземна допомога

Іноземна допомога є основним компонентом бюджету Державного департаменту з міжнародних справ, і допомога вважається важливим інструментом зовнішньої політики США.

Існує *чотири основні категорії невійськової іноземної допомоги*: двостороння допомога розвитку, економічна допомога на підтримку політичних цілей США та цілей безпеки, гуманітарна допомога та багатосторонні економічні внески (наприклад, внески до Світового банку та Міжнародного валютного фонду).

Агентство США з міжнародного розвитку (USAID) керує більшою частиною двосторонньої економічної допомоги, тоді як Міністерство фінансів займається більшістю багатосторонньої допомоги.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Регіональна дипломатія

Африка

Під час війни з терором Сполучені Штати активізували свою діяльність в Африці для боротьби з тероризмом разом з африканськими країнами. Африка також була предметом конкуренції між американськими та китайськими інвестиційними стратегіями.

Азія

Відносини Америки з Азією ґрунтувалися на двосторонніх відносинах, у яких держави координували свої дії зі Сполученими Штатами замість єдиного блоку. Станом на 2022 рік Міністерство оборони вважає Китай найбільшою загрозою для цілей політики Сполучених Штатів.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Регіональна дипломатія

Канада

Збройні сили Канади та Сполучених Штатів мають високий рівень оперативної сумісності, а внутрішні операції були повністю інтегровані між двома країнами.

Канада - найбільше іноземне джерело імпорту енергії США, (незмінно входить до числа головних джерел імпорту нафти в США, а також найбільше джерело імпорту природного газу та електроенергії в США).

Торгівля між Сполученими Штатами та Канадою, а також Мексикою сприяє Угода між США, Мексикою і Канадою.

.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Регіональна дипломатія

Європа

Сполучені Штати мають тісні зв'язки з Європейським Союзом і є членом НАТО разом з кількома європейськими країнами. Сполучені Штати мають тісні відносини з більшістю країн Європи. Значна частина американської зовнішньої політики включала боротьбу з Радянським Союзом у 20 столітті та Росією у 21 столітті.

Латинська Америка

Доктрина Монро - відповідно до цієї політики Сполучені Штати вважають Латинську Америку сферою свого впливу та захищатимуть країни Латинської Америки від європейських військових дій. Сполучені Штати брали активну участь у політиці Панами на початку ХХ століття з метою будівництва Панамського каналу. Відносини між Кубою та США залишаються поганими.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Регіональна дипломатія

Близький Схід

Регіон Близького Сходу вперше був оголошений національним інтересом Сполучених Штатів під час Другої світової війни, і відносини з Саудівською Аравією були сформовані для забезпечення додаткових поставок нафти.

Доктрина Трумена, доктрина Ейзенхауера, доктрина Ніксона, доктрини Картера, доктрина Рейгана

Під час війни з терором Сполучені Штати посилили свою участь у регіоні.

Океанія

Австралія і Нова Зеландія є близькими союзниками США. Разом три країни складають угоду про колективну безпеку ANZUS.

1.1. Особливості зовнішньої політики США

Інструменти зовнішньої політики США

1. Дипломатія

2. ООН.

3. Міжнародна валютна система

4. Економічна допомога

5. Санкції

6. Організація колективної безпеки

7. Військова сила

8. Арбітраж (міжнародний суд)

Додаткові теми для обговорення:

1. Діяльність **USAID** в Україні
2. Діяльність та проєкти Корпусу миру США, в тому числа в Україні
3. Вплив США на політику країн Латинської Америки
4. Відносини США з Китаєм: історія та сучасність
5. Велика депресія як найбільша економічна криза: вплив на США
6. Фінансові звіти Департаменту США
(<https://www.state.gov/plans-performance-budget/agency-financial-reports/>)
7. Огляд доктрин Трумена, Ейзенхауера, Ніксона, Картера, Рейгана